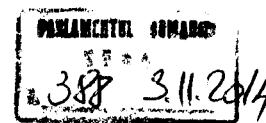

GUVERNUL ROMÂNIEI
PRIMUL – MINISTRU

2112
22.10.2014

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la propunerea legislativă intitulată „*Lege privind modificarea și completarea Legii nr. 273 din 21 iunie 2004 privind procedura adopției*”, inițiată de domnul deputat PNL Radu Bogdan Țîmpău împreună cu un grup de parlamentari aparținând Grupurilor parlamentare ale PNL (Bp. 179/2014).

I. Principalele reglementări

Potrivit *Expunerii de motive*, această inițiativă legislativă are ca obiect de reglementare modificarea și completarea *Legii nr. 273/2004 privind procedura adopției, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, în vederea asigurării celerității procedurii de adopție a copiilor abandonați, aceasta contribuind „*atât la asigurarea unei familii pentru acești copii, fapt ce contribuie la confortul emoțional și stabilitatea de care au nevoie în dezvoltarea lor, cât și la realizarea de economii la bugetul de stat prin micșorarea cheltuielilor cu întreținerea acestor copii*”.

Astfel, se propun, în principal, următoarele:

- reducerea perioadei în care adoptatorul/familia adoptatoare trebuie să fi stat efectiv și continuu pe teritoriul României anterior depunerii cererii de atestare de la 12 luni, cât este prevăzută în prezent, la 6 luni;
- stabilirea ca refuz abuziv de a consimți la adopție a neprezentării la două termene consecutive fixate pentru exprimarea consimțământului (în

prezent, constituie refuz abuziv neprezentarea în mod repetat la termenele fixate pentru exprimarea consimțământului);

- prelungirea termenului de valabilitate a atestatului de persoană sau familie aptă să adopte de la 1 la 2 ani, precum și stabilirea ca, la momentul intrării în vigoare a acestor noi reglementări, atestatele valabile să fie prelungite până la împlinirea termenului de 2 ani de la data eliberării acestora;

- abrogarea prevederilor conform cărora atestatul poate fi retras în situația în care se constată implicarea directă a persoanei/familiei atestate în identificarea unui copil potențial adoptabil;

- reducerea termenului maxim de elaborare a raportului final de evaluare a capacității de a adopta a solicitantului de la 120 de zile la 90 de zile;

- reducerea la jumătate a termenelor de căutare a părinților firești sau a rudelor până la gradul trei sau de necolaborare a acestora cu autoritățile în vederea realizării demersurilor pentru reintegrarea sau integrarea copilului în familie, precum și a celui în care părinții și rudele până la gradul al treilea pot retrage declarația scrisă că nu doresc să se ocupe de creșterea și îngrijirea copilului;

- reducerea vârstei de la 14 la 10 ani împliniți pe care trebuie să o aibă copilul pentru a fi necesar acordul expres al acestuia în vederea realizării adopției interne.

II. Observații

1. Cu titlu general, menționăm că, la acest moment, nu considerăm oportună realizarea unor noi modificări și completări la *Legea nr. 273/2004*, ce reglementează procedura adopției, întrucât legislația în materia adopției a suferit în ultima perioadă mai multe modificări și apreciem că este necesară o perioadă de analiză a impactului actualelor reglementări și a identificării celor mai potrivite soluții cu caracter legislativ și nu numai. Considerăm că simpla reducere a unor termene prevăzute de actuala lege și prelungirea valabilității atestatului emis pentru adoptatori nu sunt de natură ca, doar prin ele însele, să rezolve problemele apărute în sistem.

2. În ceea ce privește **pct. 1** al inițiativei legislative, referitor la reducerea termenului de ședere efectivă și continuă pe teritoriul României

anterior depunerii cererii de atestare, precizăm faptul că acest termen, respectiv de 12 luni, a fost introdus pentru a preveni și descuraja practicile de eludare a *Convenției de la Haga privind cooperarea în materia adopției internaționale*, în sensul de a se urma procedura de adopție internă în situații în care ar fi fost îndeplinite condițiile pentru procedura de adopție internațională.

Din experiența avută până în prezent, s-a constatat că, până la introducerea acestui articol, familiile de cetățeni români care locuiau în fapt pe teritoriul altor state profitau de faptul că dețineau carte de identitate cu domiciliul în România și veneau în țară pentru a adopta conform procedurii adopției interne. În mod regretabil, aceste practici au făcut în unele cazuri imposibilă recunoașterea adopției realizate de acești cetățeni, care nu au primit aprobarea de a intra cu copilul pe teritoriul statului de reședință/de primire (această permisiune fiind acordată numai dacă se respectă procedura prevăzută de Convenția de la Haga pentru instrumentarea adopțiilor internaționale).

În aceeași ordine de idei, precizăm că au fost cerințe exprese ale autorităților străine de a reglementa adecvat această problemă pentru a nu se mai ajunge în astfel de situații de adopții interne ce pot fi calificate drept „*adopții internaționale mascate*”.

3. Referitor la **pct. 2** al propunerii legislative, de modificare a art. 8 alin. (2) din lege, considerăm că soluția preconizată nu aduce modificări de substanță față de textul în vigoare.

În acest sens, precizăm și faptul că, până în prezent, nu au fost semnalate dificultăți întâmpinate în practica judecătorească în aplicarea acestui alineat din cauza actualei reglementări.

4. Cu privire la **pct. 4** al inițiativei legislative, de abrogare a art. 16 alin. (8) lit. c) din lege, precizăm faptul că reglementarea actuală a fost introdusă prin *Legea nr. 233/2011 pentru modificarea și completarea Legii nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopției*, pentru a descuraja practicile de eludare a procedurii de adopție (selecție/potrivire, încredințare) prin căutarea/identificarea copiilor neadoptabili de către familiile adoptatoare (prin spitale, maternități, relații de prietenie etc. sau prin potențiale înțelegeri între adoptatori, terți și părinții biologici). Actuala reglementare reprezintă, totodată, una dintre puținele măsuri aflate la dispoziția autorităților de a sancționa această conduită de încălcare a legislației/procedurii din materia adopției de către adoptatori.

Este importantă respectarea procedurii adopției, motivat de faptul că aceasta are o serie de etape specifice în care specialiștii evaluează compatibilitatea dintre copil și adoptatori, selectează și propun adoptatorul cu cel mai mare potențial de a fi un bun părinte pentru copil, situație care este de natură să crească șansa unei adopții reușite și a unei complete și permanente integrări a copilului în noua familie. Identificarea pe cont propriu a unui copil în vederea unei ulterioare adopții conduce la situația în care adoptatorii își aleg un copil doar pe baza aspectului fizic al acestuia și, în contextul unei scurte interacțiuni, ignorându-se aspecte mai profunde și mai puțin vizibile, dar cu consecințe dramatice pe termen lung (spre exemplu, istoria de viață/istoricul medical al copilului și a familiei sale biologice, elemente de natură a conduce la modificări în comportamentul copilului, aspecte care țin de temperament etc.).

5. **Pct. 5** al inițiativei legislative vizează modificarea art. 18 alin. (1) din lege, propunându-se reducerea termenului de eliberare/neeliberare a atestatului de persoană/familie aptă să adopte, de la maxim 120 de zile la 90 de zile.

Prin *Legea nr. 233/2011*, act normativ care a intrat în vigoare în aprilie 2012, termenul de evaluare în vederea eliberării atestatului de persoană/familie aptă să adopte a fost prelungit de la 60 de zile (cât era prevăzut inițial în reglementarea anterioară) la maxim 120 de zile.

Propunerea de prelungire a acestui termen a fost fundamentată pe aspectele semnalate din practica direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului, care au constatat că termenul inițial de 60 de zile stabilit pentru finalizarea evaluării era mult prea scurt raportat la activitățile concrete ce trebuiau realizate în această etapă, ceea ce avea drept consecință imposibilitatea respectării acestuia și, implicit, nemulțumirea familiilor adoptatoare.

Ulterior depunerii cererii de evaluare în vederea obținerii atestatului de persoană/familie adoptatoare, este obligatorie parcurgerea a trei etape distincte:

- evaluarea socială, realizată de responsabilul de caz;
- evaluarea psihologică, realizată de psihologul desemnat ca membru al echipei de evaluare;
- pregătirea pentru asumarea în cunoștință de cauză a rolului de părinte, realizată de compartimentul de specialitate sau, după caz, de organismul privat autorizat.

Evaluarea socială presupune realizarea unui număr minim de 6 întâlniri cu familia/persoana care dorește să adopte, iar evaluarea psihologică cel puțin 4 întâlniri, în funcție de particularitățile fiecărui caz, urmând a se aprecia cu privire la necesitatea realizării și a unor întâlniri suplimentare. În același timp, pregătirea adoptatorului/familiei adoptatoare se desfășoară pe parcursul a 3 sesiuni, organizate la un interval de minimum 5 zile.

Este important de luat în considerare și faptul că actuala reglementare reprezintă și o măsură în beneficiul familiei/persoanei care dorește să adopte, în practică fiind frecvente situațiile în care programul de lucru încărcat al acestora nu le permitea participarea, în cadrul celor 60 de zile, la întâlnirile/formările obligatorii.

Considerăm că, atâta timp cât este reglementat un termen „*maxim*” în care trebuie finalizată activitatea de evaluare și nu unul de „*minim*”, nimic nu împiedică direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului, în măsura în care au capacitatea administrativă necesară și disponibilitatea din partea familiei adoptatoare, de a finaliza această activitate într-un termen mai scurt decât cel maxim impus de legislație, dacă sunt respectate prevederile imperative vizând organizarea numărului minim de întâlniri/formări prevăzute în cadrul acestei etape.

6. În ceea ce privește soluția de la **pct. 6** al inițiativei legislative, de reducere a termenelor de la 1 an la 6 luni, respectiv de la 60 la 30 de zile, considerăm că termenul de 6 luni propus este mult prea redus pentru a se putea realiza efectiv și eficient demersuri reale de reintegrare a copilului în familie. Prin actuala reglementare s-a urmărit instituirea unui termen rezonabil care să curgă și în favoarea familiei biologice, un termen adecvat în care să încerce să se refacă pentru a putea face dovada că se poate ocupa de creșterea copilului (spre exemplu, găsirea unui loc de muncă, construirea/reconstruirea unei case etc.). Nu trebuie pierdut din vedere faptul că marea majoritate a copiilor din sistem au ajuns acolo din motive de sărăcie și nu neapărat din motive imputabile părinților. Aplicarea textului de la art. 26 alin. (1) lit. a) este destinat situațiilor în care managerul de caz apreciază că se mai poate lucra cu familia pentru reintegrarea copilului. În situațiile în care părinții și rudele știu de la început că nu vor/nu pot să se ocupe de copil se aplică prevederile de la lit. b), caz în care nu se mai așteaptă trecerea termenului de 1 an.

Nu suntem de acord nici cu reducerea termenului în care părinții și rudele copilului care au putut fi găsite își pot retrage declarațiile, întrucât considerăm că termenul propus este unul mult prea scurt ce nu poate asigura

o perioadă de reflecție adecvată pentru luarea unei decizii ce poate conduce la ruperea legăturilor de rudenie/filiație. Mai mult, acest termen este necesar în situația în care părinții/rudele domiciliază în alte județe decât în cel în care se află copilul, iar durata comunicării documentelor prin care aceștia revin asupra declarației inițiale necesită o perioadă mai lungă de timp.

7. Referitor la propunerea de la **pct. 8** al inițiativei legislative, de înlocuire a sintagmei „*rude până la gradul al patrulea*” cu sintagma „*rude până la gradul al treilea*”, precizăm că obligația identificării rudelor până la gradul al patrulea rezidă din textul *Legii nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată*, soluție juridică pertinentă și argumentată pe dispozițiile *Convenției ONU privind drepturile copilului* corelată, în prezent, cu dispozițiile *Legii nr. 273/2004*.

Copilul are dreptul de a-și cunoaște rudele și de a menține relații personale cu acestea, acest drept neputând fi restricționat aleatoriu până la rudele de gradul al treilea. În același timp, căutarea rudelor până la gradul IV este strâns legată de analizarea posibilității de plasare a copilului la o rudă înainte de a se decide plasarea lui într-un centru rezidențial. Există o ierarhizare a acestor alternative de îngrijire a unui copil separat temporar sau definitiv de către părinții săi (consacrată în documentele internaționale incidente domeniului). De altfel, și legislația internă incidentă în alte domenii consacră această sintagmă a rudelor până la gradul al patrulea, stabilirea acestora în măsura posibilului, găsirea lor având relevanță atât pentru soluționarea unor probleme medicale pe care le poate avea copilul la un moment dat, cât și în ceea ce privește impedimentul la căsătorie prevăzut de *Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările ulterioare*.

8. Cu privire la **pct. 9** al inițiativei legislative, prin care se propune modificarea art. 27 alin. (1) și (2) din lege, în sensul reducerii termenului de la un an la 6 luni pentru stabilirea adopției interne ca finalitate a planului individualizat de protecție (PIP) și reducerii vârstei de la 14 la 10 ani la care se cere acordul expres al copilului pentru a fi stabilită adopția internă ca finalitate a PIP, precizăm faptul că reducerea termenului nu se justifică, întrucât art. 27 alin. (1) din lege reglementează în mod exclusiv situația copilului plasat la rude, deci care este ocrotit în mediul lui familial. Totodată, conform bunelor practici ale altor state cu experiență în adopție se apreciază că un copil aflat în plasament la rude nu ar avea nevoie de adopție decât în

cazuri excepționale. Nu se justifică ruperea legăturii de filiație avută în raport cu părinții biologici decât dacă această măsură este în interesul lui.

Referitor la modificarea propusă pentru alin. (2) al aceluiași articol, precizăm că vârsta de 14 ani din textul legii în vigoare este corelată cu vârsta la care copilul dobândește capacitate de exercițiu restrânsă. Propunerea de reducere a vârstei apare oarecum mai restrictivă decât reglementarea actuală, iar în practică ar putea avea ca principal efect faptul că mulți dintre copiii care au împlinit vârsta de 10 ani și se vor afla în plasament la asistenți maternali – influențați de aceștia – vor putea refuza șansa de a cunoaște o persoană/familie adoptatoare care le-ar putea oferi o soluție permanentă/stabilă de îngrijire.

9. La **pct. 10** și **11** ale inițiativei legislative se propune prelungirea efectelor hotărârii judecătorești privind deschiderea procedurii adopției interne până la majoratul copilului, față de 2 ani cât este reglementată în prezent și abrogarea dispozițiilor actuale referitoare la situația copiilor cu părinți necunoscuți, precum și a celor referitoare la revizuirea PIP-ului după trecerea unei perioade de 2 ani de la declararea copilului ca fiind adoptabil.

Considerăm că printr-o astfel de soluție legislativă s-ar încălca flagrant prevederile Convenției ONU privind drepturile copilului, care, în mod expres, prevăd obligativitatea statelor de a revizui periodic orice decizie referitoare la copii.

Apreciem ca fiind nepotrivită modificarea propusă pentru art. 29 alin. (6) – (8), deoarece elimină posibilitatea autorității – și dreptul copilului – la revizuirea planului individualizat de protecție, întrucât, atâta vreme cât sunt în vigoare efectele hotărârii judecătorești prin care s-a încuviințat cu privire la un copil deschiderea procedurii de adopție, problema revizuirii planului de protecție nu se poate pune. Or, a lăsa un copil, pentru care s-a lăcat la un moment dat procedura adopției, dar pentru care această procedură nu poate fi finalizată, fără un plan revizuit de protecție, până la majorat, este o măsură care, în nici un caz, nu poate servi interesului copilului, ci împiedică adaptarea protecției la nevoile și condițiile concrete.

10. În ceea ce privește **pct. 12** al inițiativei legislative, prin care se propune reducerea termenului după care nu mai este necesară încredințarea în vederea adopției, de la 2 ani la 6 luni, pentru copilul adoptabil care se află în plasament sau tutelă la familia adoptatoare, precizăm faptul că termenul actual de 2 ani este justificat de necesitatea monitorizării oarecum similare a acestor familii cu cele care au în încredințare copii (în cazul lor se fac vizite

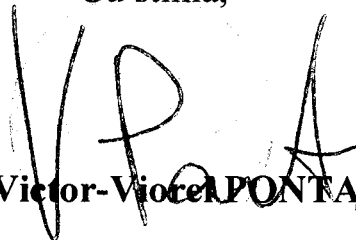
bilunare cel puțin 3 luni, ceea ce înseamnă 6 rapoarte de monitorizare). În cazul plasamentelor monitorizarea se face odată la 3 luni, ceea ce ar însemna o monitorizare neadecvată/superficială (2 vizite în 6 luni).

11. Referitor la **pct. 14** al inițiativei legislative, prin care se propune reducerea de la 2 ani la 6 luni a termenului în care copilul adoptabil poate deveni adoptabil pentru adopția internațională, considerăm că termenul de 6 luni propus este mult prea redus, iar prin eventuala lui aplicare nu s-ar mai asigura implementarea adecvată a principiului subsidiarității adopției internaționale în raport cu adopția internă, fapt care ar conduce la încălcarea prevederilor mai multor convenții internaționale ratificate de România. De asemenea, acest termen este corelat cu termenul de 2 ani în care sentința de deschidere a procedurii adopției își produce efecte. Astfel, la prima deschidere a procedurii adopției copilul este eligibil pentru adopția internă, iar la cea de-a doua deschidere a procedurii adopției acesta poate fi adoptat internațional. Excepția de la această regulă se realizează în cazul în care o rudă a copilului dorește adopția internațională a acestuia și nu există un alt membru al familiei sale care să solicite adopția sa internă.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Având în vedere considerentele menționate, **Guvernul nu susține adoptarea acestei propuneri legislative.**

Cu stimă,

Victor-Viorel PONTA

Domnului senator Călin-Constantin-Anton Popescu-Tăriceanu
Președintele Senatului